

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Guilielmi Adolphi Scribonii, Ex Aristotele Et Aliis
summis philosophis repetita**

Scribonius, Wilhelm Adolf

Hanoviae, 1593

VD16 S 5114

Liber X. Ethicorum.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56572)

ETHICÆ LIBER IX. 75

Potestne multorum quis esse amicus?

Amicitia vera tantum inter duos consistit: unde si quis multos habeat amicos, omnibus familiariter occurrat, & suaviter cunctis con- verletur & colloquatur, ille nemine veré, sed civiliter tantum amare videtur. Hinc non amici, sed obsequiosi proprié hujusmodi homines dicuntur.

Qui dicuntur civiliter amare?

Qui dicta factaque omnium eorum, cum quibus versantur, laudare & admirari consueverunt, neque illis umquam ulla in re adver- santur: Quamobrem obsequiosi etiam dicun- tur, quod omnibus obsequantur, vel recté ob- sequi videantur.

Amici an ne magis in tempore infortunii, an tem- pore bonæ fortuna sic appellandi sunt?

Amicorum presentia omni tempore suavis est. In rebus adversis quidem magis necessariū est, habere amicos: in rebus autem prosperis, honestius.

LIBER X. ETHI-

CORUM.

Argumentum libri decimi.

Cum proposuisset Aristoteles in Ethicis propo- nere, quisnam sit finis hominum, & quæ felicitas, & quibus mediis eam assequi possimus, tandem il- lis absolutis progreditur rursus ad felicitatē, eam non consistere in voluptate, docens.

Quidnam de voluptate sentiendum, estné summum hominis bonum?

Vide libros

Tus. quest.

nem Acad.

de disputa-

tionib. E-

picis Epi-

curi.

Voluptas quidem non est summum bonum, sive felicitas hominum, maximé tamen felicitati conjuncta est: non autem omnis, sed tantum, quæ ex virtutibus & bonis actionibus provenit.

Cur igitur Eudoxus in voluptate summam felicitatem posuit?

Quod videret eam ab omnibus hominibus etiam summa ratione præditis expeti. Sic enim colligebat: Id quod omnes expetunt, maximé bonum & honestum est: Voluptatem omnes expetunt: Maximé igitur bona & honesta. Item: Quicquid summé expetendum, id præstantissimum est: Voluptas maximé expetenda: Igitur præstantissima.

Sed satisné firma sunt hæc Eudoxi argumenta, quibus voluptatem esse summum bonum arguit?

Videntur quidem probare voluptatem esse bonum aliquod, sed non summum bonum, id quod ostendere Eudoxus proposuerat.

An recté igitur docuerunt alii, qui rem omnino malam esse voluptatem definierunt?

Sunt quidem, qui pluribus argumentis hoc ipsum arguere volunt, sed infirmis admodum rationibus nituntur. Primū enim sic colligunt.

1. Omne

1. Omne bonum est qualitas: Voluptas non est qualitas: Igitur nec bonum est

2. Omne bonum est finitum: Voluptas non est finita: Non igitur bona.

3. Omnis generatio est motio imperfecta: Voluptas est motus quidam vel generatio: Ergo imperfectum quiddam.

4. Qualia sunt ea, unde voluptates gignuntur, tales sunt voluptates: qualis enim causa, talis effectus: Pleraque autem generantia sunt prava: Ergo, &c. Et per consequens, voluptas non potest esse summum bonum.

Quomodo ostendis argumenta esse infirma?

Primo, ubi docent, omne bonum esse qualitatem, plurimum errant. Effectus enim, seu operationes virtutum quamvis boni sint, tamen qualitates non sunt: motus enim non sunt qualitates: Similiter felicitatem nemo, quatenus versatur circa operationem virtutum, qualitatem dixerit: bona tamen quin sit, dubium non est. Deinde falluntur, qui voluptatem infinitam esse dicunt: non enim secundum perceptionem voluptatis, quod alius majorem, alius minorem eam percipiat, infinita est censenda: alioquin enim idem circa virtutes contingeret.

Tertium argumentum hac ratione dilui potest: Omnis motus, est velocior & tardior: Voluptas autem neque velocior, nec tardior dicitur alia: Igitur voluptas non est motio.

Quartum argumentum non probat voluptatem esse malam: sed potius ostendit diversas esse voluptatum species, inter se differentes, prout res á quibus illę proveniunt, distinguuntur.

Si igitur in voluptate non consistit felicitas, quid eam esse defines: Estne habitus?

Habitus esse non potest. Sic enim & ei qui maximis periculis esset expositus, aut qui totam vitam Endymionis instar dormiret, inesset. Cúm ergo quisquam, etiam si omnibus virtutibus sit exornatus, nec tamen prospera utatur fortuna, non dicatur felix, felicitas non in habitu, sed operatione venit collocanda.

Qualis autem est operatio?

Operationes nonnullę sunt quidem necessaria, sed tamen propter aliud tantum expetendę, quales sunt actiones virtutum, itę contemplationes & cognitiones rerum. Et ex hoc postremo genere est felicitas, per se nimirum eligenda, nulliusque rei indiga.

Lusus est actio, qua per se, nec ob aliud expetitur: in hoc igitur erit felicitas?

Licet tyranni & alii in potestate constituti ludis vacent, absurdissimum tamen est, in iis finem hominis collocare. Ludimus enim & jocamur, ut nos recreemus: felicitatę veró propter se expetimus.

Quenam igitur virtus est perfectissima, secundum quam operari dicis felicem?

Sapientia.

Sapientia. Illa enim omnium intellectualium virtutum est præstantissima.

Quotuplex est illa felicitas?

Alia contemplativa est, alia activa.

Quenam est harum præstantior?

Quemadmodum contemplativæ virtutes activis sunt excellentiores, & sapientia præfertur prudentiæ: Ita & felicitatem contemplativam activæ haud immerito præponimus.

Quando perfecta dicitur felicitas?

Cum vitæ longitudinem perfectam nacta est. Hujusmodi enim vita præstantior est, quam quæ homini conveniat: non enim quatenus homo est, sed quatenus divinum quiddam ei inest sic vivet.

Quenam huic operationi aut vitæ contemplativa est proxima?

Ea, quæ secundum virtutem moralem consistit, & felicitati civili est accommodata, id est; Vita activa, in qua secundum virtutes homo optimam & felicem vitam traducit.

Quomodo igitur plenius distinguis felicitatem contemplativam ab activa?

Intellectualis felicitas ab omnibus hominibus conjunctis affectibus est separata, & de ea proprium est Theologorum differere. Civilis autem & moralis felicitas, quia est secundum prudentiam, quæ cum virtutibus moralibus est conjuncta, ab affectibus humanis non prorsus est aliena: virtutes enim morales affectibus sunt annexæ.

Sufficiunt virtutum & honestarum actionum habere cognitionem?

Nihil minus: non satis enim est virtutum & honestarum actionum habere cognitionem, nisi eas etiam nos ipsi exerceamus; non verba, sed ipsæ actiones hominem probum reddunt. Scire autem ea quæ bona sunt & honesta, non autem re ipsa præstare, laudem omnino nullam meretur.

F I N I S.

MENON

